

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **O.**, so sídlom v B., proti žalovanému **J. K.**, bývajúcemu v Č., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, **Z.**, so sídlom v P., zastúpeného JUDr. I. Š., advokátom vo S., **o zaplatenie 898,47 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19 C 168/2013, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2013 sp. zn. 7 Co 295/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 28. júna 2013 č. k. 19 C 168/2013-89 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 473,59 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 8. októbra 2010 do zaplatenia, ktorú sumu povolil splácať žalovanému v splátkach vo výške 40 € mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku pod stratou výhody splátok. Konanie v časti o zaplatenie sumy 424,88 €, ako aj úroku z omeškania z tejto sumy od 8. októbra 2010 do zaplatenia zastavil. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie vedľajší účastník. Žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. novembra 2013 sp. zn. 7 Co 295/2013 odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že žalovanému bol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa doručený 15. júla 2013 a právnenému zástupcovi žalobkyne 11. júla 2013. Ani jeden z týchto účastníkov konania odvolanie voči rozsudku súdu prvého stupňa nepodal. Voči rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie vedľajší účastník konania. Z obsahu spisu vyplýva, že vedľajší účastník vystupujúci na strane žalovaného Z., vstúpil z vlastného podnetu do predmetného konania ako právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, nebol oprávnený na podanie odvolania. Odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa žalovaný nepodal. Z toho dôvodu odvolací súd písomným podaním z 5. novembra 2013 (č. 1. 104) spisu vyzval žalovaného, aby oznámil či súhlasí s úkonom vedľajšieho účastníka konania, t. j. s odvolaním, ktoré vedľajší účastník konania podal. Zároveň žalovaného odvolací súd poučil, že v prípade ak neudelí výslovný súhlas s týmto úkonom vedľajšieho účastníka, odvolací súd odvolanie podané vedľajším účastníkom konania odmietne. Uvedenú výzvu prevzal žalovaný 13. novembra 2013 do vlastných rúk (č. 1. 104 spisu). Žalovaný na výzvu odvolacieho súdu nereagoval. Vzhľadom na to, že v danom prípade nebolo preukázané, že by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi vedľajším účastníkom a žalovaným je potrebné, ak žalovaný odvolanie sám nepodal, aby vyslovil s takýmto úkonom vedľajšieho účastníka súhlas s tým, že ak takýto súhlas hlavný účastník konania neudelil, chýba základný predpoklad umožňujúci vedľajšiemu účastníkovi podať odvolanie. Odvolací súd preto odvolanie vedľajšieho účastníka konania v zmysle ustanovenia § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, keďže v tejto veci vedľajší účastník konania nemôže podať odvolanie bez zreteľa na stanovisko účastníka, ktoré v tomto spore podporuje a dokonca proti jeho vôli. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal vedľajší účastník dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pretože jeho postupom a rozhodnutím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V dovolaní poukázal na procesné postavenie vedľajšieho účastníka podľa relevantných predpisov, na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 188/2012, 3 Cdo 280/2013, 3 Cdo 137/2013 a sp. zn. 2 Obdo 27/2012 a na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 480/2012. Uviedol, že procesný kódex prezumuje súhlas

hlavných účastníkov s vedľajším účastníctvom, pretože relevantným úkonom hlavného účastníka je iba vyslovenie jeho nesúhlasu s vedľajšou intervenciou (§ 93 ods. 3 druhá veta O.s.p.). Tvrdil, že zo žiadneho ustanovenia procesného kódexu nie je možné vyvodit' záver, aby sa pre určitý vstup vedľajšieho účastníka do konania vyžadoval výslovný súhlas hlavného účastníka, ktorého chce vedľajší účastník v konaní podporovať, ak vstúpi do konania z vlastného podnetu. Nesúhlasil s konštatovaním odvolacieho súdu, že nevyslovenie súhlasu sa rovná neudeleniu súhlasu.

Žalobkyňa ani žalovaný sa k dovolaniu vedľajšieho účastníka nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas vedľajší účastník (§ 240 ods. 1 O.s.p.), z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, a ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa. Dospel k záveru, že dovolanie Z. nie je prípustné a ako také treba ho odmietnuť.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané vedľajším účastníkom nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Vedľajší účastník v dovolaní však namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať ide tiež vtedy, keď príslušný súd odmietne jeho opravný prostriedok, hoci pre také rozhodnutie tu neboli procesné predpoklady (viď primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania vedľajšieho účastníka odvolacím súdom nevykazuje znaky takého procesného postupu a rozhodnutia, ktorým sa odňala vedľajšiemu účastníkovi možnosť konať pred súdom. Dospel k záveru, že tomu tak nie je.

V zmysle ustanovenia § 93 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014

(1) Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

(2) Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. 10a)

(3) Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

(4) V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Zákon č. 353/2014 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť od 1. januára 2015 zmenil a doplnil § 93 O.s.p. nasledovne

(1) Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

(2) Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. 10a)

(3) Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Ak ako vedľajší účastník vstupuje do konania z vlastného podnetu právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, 10b*) súčasťou oznámenia o vstupe musí byť aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliada. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

(4) V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

(5) Vedľajší účastník môže podať odpor proti platobnému rozkazu, len ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom.

(6) Vedľajší účastník môže podať odvolanie alebo dovolanie, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. V ostatných prípadoch môže vedľajší účastník podať odvolanie alebo dovolanie len so súhlasom účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní.

V zmysle ustanovenia § 201 O.s.p. môže účastník napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Vedľajšie účastníctvo je teda formou spoločenstva účastníkov v občianskom súdnom konaní. Vedľajší účastník je osoba odlišná od účastníka samotného, ktorá sa zúčastňuje konania z dôvodu, že chce pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov (sporných strán). Zmyslom vedľajšieho účastníctva je „pomoc v spore“ niektorému z účastníkov. Vedľajší účastník je motivovaný víťazstvom v spore toho účastníka, ku ktorému pristúpil. Táto motivácia je daná buď právnym záujmom vedľajšieho účastníka na takomto výsledku konania, o ktorý ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím bude vo svojich dôsledkoch dotknuté jeho právne postavenie (práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva), alebo je v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. daná predmetom jeho činnosti, ktorým je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Dovolací súd poznamenáva, že z právnej úpravy vedľajšieho účastníka obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku vyplývajú niektoré rozdielnosti, ktoré sa v právnom postavení vedľajších účastníkov prejavujú vo viacerých smeroch, okrem iného tiež v tom, že niektorí vedľajší účastníci majú právo podať odvolanie s obmedzením, že tento ich úkon nemôže odporovať úkonu (vôli) nimi podporovaného účastníka, iní vedľajší účastníci majú v zmysle vid' § 201 veta druhá O.s.p. samostatné, od účastníka nezávislé právo podať odvolanie.

Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. zdôrazňuje samostatnosť (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie

v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Uvedené ustanovenie v spojení s § 93 O.s.p. nemožno však v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitímácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. **Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (po rovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009 sp. zn. 1 Cdo 59/2009).**

Odvolací súd pri posudzovaní otázky oprávnenosti podania odvolania vedľajším účastníkom najskôr skúmal splnenie podmienky uvedenej v § 201 ods. 2 O.s.p., pričom správne uzavrel, že v danom prípade nebolo preukázané, že by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi vedľajším účastníkom a žalovaným. Predmetné ustanovenie preto v súdnej veci neoprávňovalo vedľajšieho účastníka na samostatné podanie odvolania (nezávisle na vôli a úkonoch hlavného účastníka).

Následne sa odvolací súd zaoberal splnením podmienok oprávňujúcich vedľajšieho účastníka podať odvolanie v zmysle § 93 ods. 4 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (tzn. v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu), pričom správne uzavrel, že ani tieto podmienky splnené neboli. Po zistení, že žalovaný odvolanie nepodal (odvolanie bolo podané len vedľajším účastníkom) odvolací súd písomným podaním z 5. novembra 2013 (č. 1. 104 spisu) vyzval žalovaného aby oznámil, či súhlasí s úkonom vedľajšieho účastníka konania, t. j. s odvolaním, ktoré podal vedľajší účastník. Zároveň žalovaného poučil, že ak

neudelí výslovný súhlas s týmto úkonom vedľajšieho účastníka, odvolací súd predmetné odvolanie odmietne. Uvedenú výzvu prevzal žalovaný 13. novembra 2013 do vlastných rúk. Keďže žalovaný odmietol súhlas s odvolaním vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné a odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako podané odvolanie vedľajšieho účastníka odmietnuť ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená.

Uvedený právny záver potvrdil aj zákonodarca prijatím zákona č. 353/2014 Z.z., ktorým spresnil doterajšiu právnu úpravu vedľajšieho účastníctva (§ 93 O.s.p.) tým, že ak nejde o prípad uvedený v § 201 druhá veta O.s.p. (z právneho predpisu vyplýva určitý vzťah vyrovnania medzi účastníkom a vedľajším účastníkom) vedľajší účastník (tretia osoba)

- nemôže podať odpor proti platobnému rozkazu a
- odvolanie a dovolanie môže podať len ak s tým súhlasil ten účastník, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje. Aj v tomto smere novela zákona zohľadňuje závery, ku ktorým dospela judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad uznesenia tohto súdu z 28. októbra 2013 sp. zn. 1 Cdo 210/2012, 21. októbra 2013 sp. zn. 7 Cdo 135/2013, 30. októbra 2013 sp. zn. 6 Cdo 357/2012, 28. januára 2014 sp. zn. 4 Cdo 209/2013 a z 9. júna 2014 sp. zn. 3 Cdo 314/2013).

Navyše, so zreteľom na zmenu právnej úpravy vedľajšieho účastníctva, teda na účinnosť ustanovenia § 93 ods. 6 O.s.p., nebolo by možné dosiahnuť žiadnu „nápravu“ ani zrušením dovolaním napadnutého rozhodnutia, keďže aj po prípadnom zrušení napadnutého rozhodnutia by odvolací súd v zmysle zákona (§ 154 ods. 1 O.s.p.) musel postupovať tým istým spôsobom ako pri vydaní dovolateľom napadnutého rozhodnutia.

Uvedený výklad dovolacieho a odvolacieho súdu sa neprieči rozhodovacej praxi súdov, ako to nesprávne tvrdí dovolateľ. Žalovaný v súdnej veci odmietol poskytnúť súhlas vedľajšiemu účastníkovi na podanie dovolania, preto aj v zmysle dovolateľom uvedenej judikatúry je v súdnej veci odvolanie vedľajšieho účastníka právne neúčinné.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, že prípustnosť dovolania nie je daná ani podľa § 237 ods. 1 O.s.p., ani podľa § 239 O.s.p. a dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. odmietol bez toho, aby preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti vedľajšiemu účastníkovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2015

JUDr. J. Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová